

Kastrull för självhushåll första produkt hos Calamo

Under första världskrigets sista år startade två plåtslagare i Molkom en egen liten verkstad. De var inriktade på att leva sparsamt och i gott kompanjonskap. I halva bottenvåningen i den fastighet de hyrde hade de verkstaden. Ett gavelrum ovanpå fick bli både kontor, sovrum, matrum och kök för dem bägge. Det första plåtkärl de tillverkade var en kastrull. I den lagade de sitt första mål, havregrynsgröt. Grynen fick de av en god vän, mjölnaren på Molkomsbruk. Men spill ingenting på vägen sa mjölnaren, en maning som naturligtvis inte skulle tas bokstavligt. Den belyser hur svårt livsmedelsläget var vid den tiden. Ett par nävar pressgryn kunde framkalla missförstånd och borde inte omnämnas.

Vem är Valdemar Larsson i Molkom? Den som går bet på frågan, avslöjar en betänklig brist på poli-

tisk allmänorientering. Det vanliga svaret blir kanske, att det är den landstingsman, som brukar sköta ord förändeklubban vid "länsriksdagens" förhand-

lingar första veckan i oktober. Det stämmer också, om man undantar

*Sin
Egen
lyckas
Smed...*

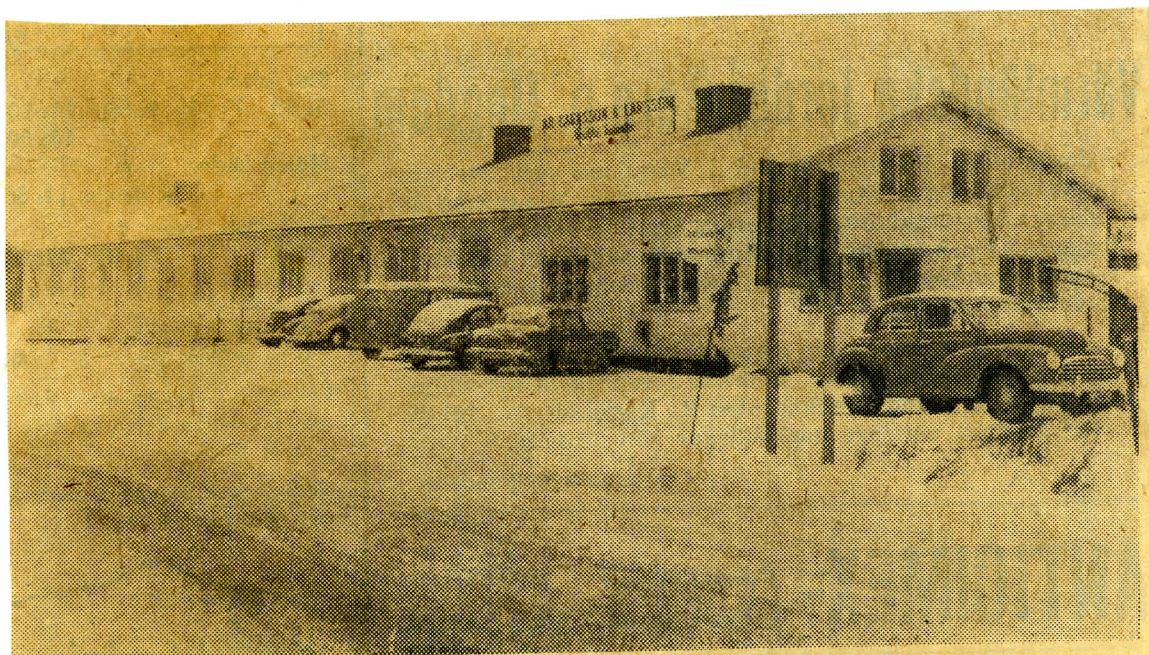
Fabrikör Wald. Larsson.

de två senaste åren, då sjukdom tvingat honom att avstå från att fullgöra sitt landstingsmannavärv. Mindre känt är kanske, att han är en mycket god representant för den enskilda företagsamhet, som utan åthävor skapar stora värden till eget och andras gagn. Det är som framgångsrik företagare vi nu kan presentera honom.

Hr. Larsson är född i ett jordbrukare- och hantverkarehem i Sjuhäradsbygden, den riktiga knallebygden. Visserligen tillverkades inte i hans hem de blecksaker, som knallarna förde med sig, men flera av grannarna gjorde det. De gav sig sedan iväg och sålde vad de tillverkat. — Jag fick "knalledonisk instinkt" i arv för att nu citera en politisk motståndare, som tydligen tyckte det var bättre uttryck än ekonomisk förtänksamhet säger hr Larsson. Nåväl, vad man än använder för term, respekt för pengar fick jag lära mig tidigt. Och det har varit enbart till nytta.

Hr. Larsson lämnade västgöta- bygden vid 19 års ålder och kom till Molkom i Nyed. Där fanns en liten plåtslageriverkstad, som ägdes

Forts. på sid. 5

Den nya industribyggnaden, där Calamo nu har sin produktion av rostfria arbeten.

Kastrull...

(Forts. från sid. 1).

iv Claes Sandén, och där fick han arbete. Lönen var inte över sig, kronor i veckan jämte mat och ögi. Arbetsdagen var 10 timmar inom på lördag, då den var åtta. Där träffade hr. Larsson sin blivande kompanjon, Henrik Carlsson, om hade anställning i samma företag.

Men byggnadsverksamheten var äsengbetonad, arbetstillgången oämn i ett plåtslageri och anställningen i motsvarande mån osäker. Under de närmaste åren provade hr. Larsson olika arbeten på olika platser inom och utom länet, tills hr. Carlsson och Larsson blev kompanjoner om en egen plåtslageriverkstad. Det var 1918, det första världskrigets sista år.

— Vi satsade våra små besparingar i maskiner och det var bara vi två i verkstaden den första tiden, berättar hr. Larsson. Maten lagade vi själva, turades om varsin vecka. — Och tänk va billigt hushållet blev skjuter fru Larsson in med en glimt i ögat. Men utan bekymmer var det i varje fall inte. Det var kristid och ont om det mesta. Det var särskilt knappt om mjölk vissa tider. En gång hade vi inte mer än en liter att hushålla på en hel vecka, säger hr. Larsson. Då fick man vara rädd om dropparna.

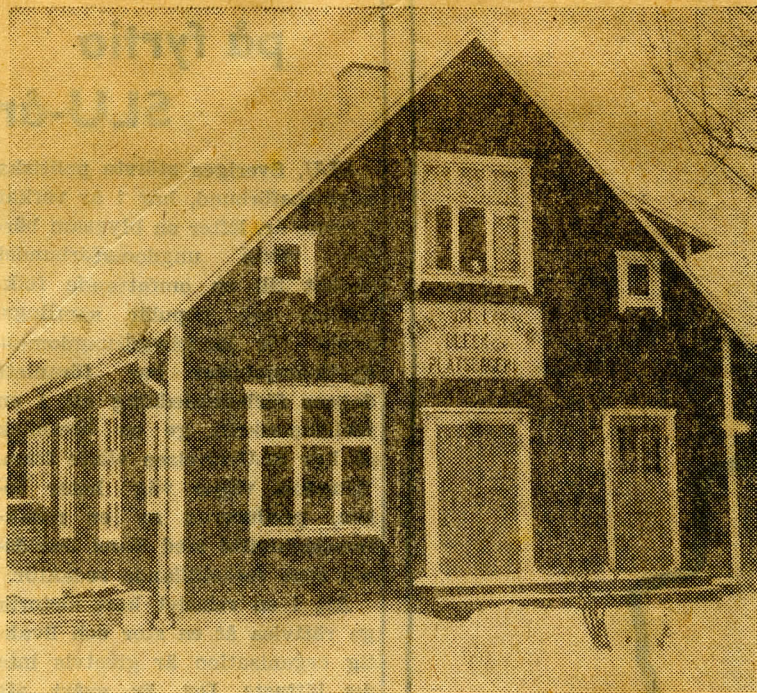
De två tog ut så lite som möjligt ur rörelsen för egen del. Det var nödvändigt att leva sparsamt för att kunna satsa på maskiner och utveckla företaget. — Vi blev fastighetsägare också nästan vid starten berättar hr. Larsson. Utan att ens kunna lämna handpenning blev både verkstadshuset och ett hyreshus intill i vår ägo. Det började gå vägen för de två. Fastigheterna blev så småningom betalda och företaget växte.

På 1930-talets början kom den rostfria plåten i marknaden. Det var ett nytt material och ett svårt material. Maskinerna för den vanliga vartplåten var för vecka och det fanns ingen erfarenhet av bearbetning av rostfritt. Om ock under stora svårigheter lärde de sig tekniken, blev först i Värmland med att svetsa rostfritt och fick efterhand bättre maskiner för behandlingen. Företaget fick riktig vind i seglen. Antalet anställda ökade och strax före kriget kunde Calamo, som firman nu heter, flytta in i nybyggd verkstad strax öster om samhället. År 1948 fördubblades verkstaden och under nästa år blir en tredje utbyggnadsetapp klar. Nu är 45 personer anställda i det expanderande företaget. Det måste ha lönat sig att arbeta också i rostfritt.

De två kompanjonerna är nu pensionärer i sitt eget bolag, tar ett tag om de vill och hälsan tillåter. Det är deras söner, som står för rusthållet. De har gedigen teknisk och merkantil utbildning, fortsätter att utveckla företaget.

— Vi har ett mycket gott samarbete med den värmländska storindustrin, särskilt då Uddeholmsbolaget säger hr. Larsson.

Det hör till ovanligheterna att en framgångsrik företagare, som samarbetar gott med storindustrin, blir förgrundsman inom arbetarrörelsen och på dess mäktiga flodvåg förs fram till uppgifter i landsting och kommunstyre. Även om det inte hör till den här berättelsen, ligger det nära till hands att snudda också vid den saken. Det är här frågan om gamla kontakter. Det var via nykterhetsrörelsen hr. Larsson kom i kontakt med arbetarrörelsen. I nykterhetslogen var det god verksamhet och ett livligt bildningsar-

I halva nedre botten av denna fastighet startade plåtslagerifirman Carlsson & Larsson 1918. I gavelrummet 1 fr. upp hade de bägge företagarna kontor, bostad och kök för självhushåll.

bete. Harald Wadmans starka ande svävade över nykterhetsrörelsen i hela Värmland vid den tiden. Upplysning och bildning, var de vägar som skulle göra folket nyktrare och lycksaligare. Många fick impulser att politiskt gå samma väg som Larsson. Men de blev inga den bittra klasskampens banérförare. Och som slutvinjett kan det vara lämpligt att ta hr. Larssons ord om sina egna erfarenheter från det politiska livet:

— Jag har varit med i kommunalnämnden och landstingets förvaltningsutskott i många år. Där finns olika partier och intresse-riktningar företrädde, men det har oftast varit möjligt att i känslan av gemensamt ansvar finna lösningar i samarbetets och den goda viljans tecken. Borde det inte också i riksstyrelsen finnas samma delaktighet i ansvar och samma vilja att komma överens.

En samlingsregering torde alltså efter vad man kan sluta sig till vara vad hr. Larsson anser vara för landet mest gagneligt. Många tycker säkert på samma sätt.